

Esimerkkejä

LÄHIPIIRIIN LIITTYVISTÄ
MENETTELYTAVOISTA
SÄÄTIÖN JOHDOLLE
JA TILINTARKASTAJILLE

SISÄLLYS

3	MIKÄ LÄHIPIIRIOHJE?
4	Mitä säätiön lähipiiriohje sisältää ja miksi ohje pitäisi laatia?
5	LAINSÄÄDÄNNÖN TAVOITE – JA MIKÄ EI OLLUT SEN TAVOITE
6	SÄÄTIÖJOHDON HUOLELLISUUSVELVOITE LÄHIPIIRITOIMISSA
8	LÄHIPIIRITOIMIEN SEURANTA JA RAPORTOINTI
10	TILINTARKASTAJAN ROOLI JA VELVOITTEET
11	Tilintarkastajan on tunnettava säätiö ja tunnistettava kyseisessä säätiössä piilevät riskit
13	LÄHIPIIRITAPAHTUMIA KOSKEVA RISKIARVIO
14	KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA SÄÄTIÖN LÄHIPIIRITOIMISTA
17	SUPPEAN LÄHIPIIRIN SUKUPUU
18	ORGANISAATIOTASON SUKUPUU

MIKÄ LÄHIPIIRIOHJE?

Tämän lähipiiriohjeen tarkoituksena on antaa esimerkkejä säätiöiden hyvistä käytännöistä lähipiiritoimien raportoimiseksi säätiölain velvoittamalla ja hyvän hallinnon mukaisella tavalla. Säätiön johdon täytyy tuntea lähipiiritoimiin liittyvät vaatimukset ja vastuut sekä ymmärtää myös tilintarkastajan rooli ja veloitteet raportoinnin osalta.

Esimerkkien tarkoitus on helpottaa säätiöiden omien lähipiiriprosessien ja -ohjeiden laatimista sekä ehkäistä lähipiiriin liittyviä väärinymmärryksiä. Kaikille sopivaa mallia on säätiöiden erilaisuudesta johtuen mahdotonta laatia, mutta tietyt perusasiat sisältyvät

väistämättä kaikkiin lähipiiritoimiin. Jokainen säätiö muokkaa prosessejaan ja ohjeitaan oman toimintansa kannalta.

Säätiö vastaa itse oman lähipiiriohjeensa sisällöstä. Tätä ohjetta ei ole tarkoitettu käytettäväksi rikos- tai vahingonkorvausvastuun perusteena tai hallintoviranomaisten tai tuomioistuinten tuomioiden tai päätösten perusteluina. Ohjeen sisältö on suurelta osalta suosituksenomaista. Vaikka ohjeista osa perustuu pakottavaan lainsäädäntöön ja osa on lähinnä suositeltavaa käytäntöä, ei pakottavaa lainsäädäntöä ole esitetty erillään muusta tekstistä.

*”Useimmilla säätiöillä
lähipiiritapahtumia on rajallinen määrä
ja ne ovat helposti havaittavissa ja sallittuja.”*

”Säätiöissä voi olla monenlaisia ja toisistaan poikkeavia lähipiiritoimiin liittyviä käytäntöjä, mutta vastuu toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä on aina säätiön johdolla.”

MITÄ SÄÄTIÖN LÄHIPIIRIOHJE SISÄLTÄÄ JA MIKSI OHJE PITÄISI LAATIA?

Säätiön lähipiiriohje voi sisältää tiedot ja ohjeet esimerkiksi siitä,

- ketkä kuuluvat säätiön lähipiiriin.
- miten säätiö huolehtii siitä, että lähipiiriohjetta noudatetaan ja että säätiön johto on perehtynyt ohjeeseen.
- millaisia lähipiiritoimia säätiöllä tyypillisesti on.
- onko säätiöllä sellaisia toiminnan alueita, joissa lähipiiritoimien havaitseminen voi olla erityisen haastavaa (havaitsemisriski).
- voidaanko säätiön lähipiirille myöntää apurahoja tai muuta tukea, ja jos voidaan, millä edellytyksillä.
- miten lähipiiritoimet tulevat säätiön tietoon ja miten niistä raportoidaan toimintakertomuksessa.
- millaisilla menettelytavoilla säätiössä kontrolloidaan lähipiiritapahtumia.
- miten säätiössä varmistetaan tehtyjen lähipiiritoimien markkinaehtoisuus.

Menettelytapojen laajuus ja lähipiiriohjeen sisältö riippuvat säätiön tehtävästä, koosta ja toiminnan luonteesta sekä näiden pohjalta säätiökohtaisesti tehtävästä riskiarviosta. Hyvä lähipiiriohje on paras väline suojautua kiellettyjen lähipiiritoimien puolelle eksymiseltä. On

tärkeää, että jokaisessa säätiössä mietitään, mikä juuri oman säätiön toiminnan kannalta on järkevin muotoilu lähipiiriohjeelle.

Lähipiiriohjeen vakiinnuttamista kannattaa ajatella prosessina. Säätiön lähipiiriohje hyväksytään hallituksessa ja käydään läpi tilintarkastajan kanssa. Säätiön johto tarkastelee ja kehittää omaa ohjettaan säännöllisesti ja sisällyttää sen päivittämisen osaksi säätiön vuosikelloa. Uudet toimi- ja luottamushenkilöt perehdytetään ohjeen sisältöön siinä määrin kuin tehtävien hoidon osalta on tarpeen.

Säätiön tilintarkastajan tehtäviin kuuluu tarkastaa se, että lähipiiritoimet on asianmukaisesti raportoitu toimintakertomuksessa. Lisäksi tilintarkastaja ottaa huomioon säätiölain lähipiirisäännösten noudattamisen osana hallinnon tarkastusta. Lähipiiritapahtumien seuranta ja valvonta eivät kuitenkaan ole tilintarkastajan tehtäviä, vaan nämä velvollisuudet kuuluvat säätiöjohdolle. Parhaaseen lopputulokseen päädytään, kun säätiöjohto suunnittelee sellaisen seurantaprosessin, jota tarkastamalla myös tilintarkastaja saa riittävän varmuuden lain noudattamisesta ja toimintakertomuksen oikeellisuudesta.

Patentti- ja rekisterihallituksen tehtävänä on valvoa, että säätiössä noudatetaan säätiölain määräyksiä lähipiiritoimista ja niiden raportoinnista.

LAINSÄÄDÄNNÖN TAVOITE – JA MIKÄ EI OLLUT SEN TAVOITE

Säätiön lähipiiritoimien avoimuutta lisättiin seurannan ja valvonnan helpottamiseksi sekä sääntelyn noudattamisen ja säätiölaitoksen tunnettuuden edistämiseksi.

Sääntelyn tarkoituksena oli määritellä, mitkä toimet ovat sallittuja ja mitkä kiellettyjä säätiön perustajan tai muiden lähipiiriin kuuluvien kanssa. Sääntelyn tavoitteena oli estää sellaiset lähipiiritoimet, joilla ei edistetä säätiön tarkoitusta ja etua.

Voimassa olevan lain mukaan *säätiön tarkoituksena* ei saa olla lähipiirin taloudellinen tukeminen, lähipiirin työllistäminen tai elannon hankkiminen lähipiiriin kuuluville, jollei kysymys ole tuki- tai sukusäätiöstä.

Tavoitteena oli määritellä säätiön lähipiiriin kuuluviksi aikaisempaa lakia kattavammin sellaiset henkilöt, yhteisöt, säätiö ja näiden lähipiirit, *jotka voivat vaikuttaa lähipiiritoimien tekemiseen*. Lähipiiri on määritetty kattavasti ja tyhjentävästi, mistä johtuen määritelmä on niin laaja, että säätiön johdolla ei välttämättä ole mah-

dollisuutta tietää kaikkia lähipiiriin kuuluvia. Lähipiiritoimiin liittyvissä menettelytavoissa säätiön johdon on kiinnitettävä huomiota erityisesti sellaisiin taloudellisiin toimiin, jotka ovat säätiön toimintaan nähden poikkeavia ja jotka on tehty niiden lähipiiriin kuuluvien kanssa, joilla on tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa säätiön varojen käyttöön.

Lain uudistuksen tavoitteena ei ollut estää säätiön toimintaa tai yhteistyötä esimerkiksi perustajana olleen tai säätiössä määräysvaltaa käyttävän yhdistyksen, säätiön tai kunnan kanssa. Uudistuksella ei liioin haluttu estää apurahan tai avustuksen myöntämistä tai kaupallisen toimen tekemistä säätiön lähipiiriin kuuluvan kanssa, jos siihen on perusteet säätiön tarkoitus ja toiminta huomioon ottaen. Tarkoituksena ei myöskään ollut estää asianmukaisen korvauksen maksamista säätiön hyväksi tehdystä työstä.

*”Säätiön lähipiiritoimia selvitettäessä
pitää pyrkiä varmistamaan,
onko taloudellisia toimia tehty sellaisten tahojen kanssa,
joilla on tosiasiallinen mahdollisuus käyttää
vaikutusvaltaa säätiön varojen käytössä
ja ovatko nämä toimet tavanomaisia.”*

SÄÄTIÖJOHDON HUOLELLISUUSVELVOITE LÄHIPIIRITOIMISSA

Johdon huolellisuusvelvollisuuteen sisältyy velvollisuus edistää säätiön etua ja säätiön tarkoituksen toteutumista. Säätiöjohdon huolellisuusvelvoite on lähipiiritoimien osalta kaksiosainen. Huolellisuusvelvollisuuden piiriin kuuluu säätiön hallinnon ja toiminnan järjestäminen siten, ettei säätiön varoja käytetä säädetyn lähipiirikiellon vastaisesti. Lisäksi johdon velvollisuuteen kuuluu huolehtia lähipiiritoimien raportoisesta toimintakertomuksessa.

Riittävänä huolellisuutena voidaan yleensä pitää sitä, että

- ratkaisun taustaksi on hankittu tilanteen edellyttämä asianmukainen tieto.
- hankitun tiedon perusteella on tehty johdonmukainen päätös tai muu toimi.
- johdon jäsenten eturistiriidat eivät ole vaikuttaneet päätöksen tai muun toimen tekoon.
- päätöksen tai toimen vaikutukset on arvioitu säätiön tarkoituksen edistämisen ja säätiön edun kannalta.

JOHDON HUOLELLISUUSVELVOITE LÄHIPIIRITOIMISSA

■ OHJEISTA

Laadi sellainen lähipiiriohje, joka ottaa huomioon säätiön oman toiminnan tarpeet.

■ TUNNE SÄÄNTELY

Kouluta säätiön johto ja henkilöstö siihen, mitä säätiöissä tarkoitetaan lähipiiritoimilla sekä mitkä ovat sallittuja ja mitkä kiellettyjä lähipiiritoimia

■ LUO MENETTELYTAVAT

Laadi asianmukaiset menettelytavat ja ohjeet lähipiiritoimien tunnistamiseksi, tavanomaisuuden selvittämiseksi, raportointiin saattamiseksi ja kiellettyjen lähipiiritoimien ehkäisemiseksi.

■ LUO JOHDON OMAT VELVOITTEET

Aseta johdolle oma-aloitteinen ilmoittamisvelvollisuus tiedossa olevista lähipiiritoimista ja esteellisyyksistä.

■ RAPORTOI JOHDOLLE

Raportoi tehdyistä lähipiiritoimista säännöllisesti johdolle.

Esimerkki 1. Hallituksen tai muun toimielimen huolellisuuden osoittamiseksi tavanomaisesta poikkeavan apurahan myöntämisestä tehdään pöytäkirjaan selvitys siitä, miten myöntö liittyy säätiön tarkoituksen toteuttamiseen.

Esimerkki 2. Hallituksen päätöksentekodokumentit ja hallitukselle tehtävät esitykset sisältävät vahvistuksen siitä, että asiassa on otettu huomioon lähipiirisääntely. Mikäli kyseessä on lähipiiritoimi, dokumenttiin sisältyvät myös raportointia varten tarvittavat tiedot.

Esimerkki 3. Säätiön lähipiiriohjeessa voidaan mainita, että lähipiiritoimista päätettäessä apuna käytetään valmiiksi laadittua tarkistuslistaa sen varmistamiseksi, että kaikki oleelliset seikat on otettu huomioon.

Säätiöissä kannattaa omaksua riskiperusteinen lähestymistapa lähipiiritoimiin liittyen. Huolellisen seurannan taustalla on riskiarvio siitä, missä tilanteissa lähipiiritoimia voi esiintyä ja miten mahdolliset lähipiiritapahtumat havaitaan. Arvion avulla säätiön johto laatii asianmukaiset menettelytavat ja kontrollit lähipiiritapahtumien tunnistamiseen ja seurantaan. Riittävä huolellisuus edellyttää mahdollisen lähipiirisuhteen aktiivista selvittämistä, jos kysymys on säätiön tavanomaisesta toiminnasta poikkeavasta kokonaan tai osittain vastikkeettomasta suorituksesta.

Esimerkki 4. Apurahasäätiö jakaa vuosittain stipendejä, jotka ovat avoimesti haettavissa ja joiden jakamisessa käytetään kaikille samanlaisia kriteerejä. Tällaisten tavanomaiseen toimintaan liittyvien, tavanomaisin ehdoin annettavien apurahojen ja muiden avustusten osalta säätiön johdolla ei ole erityistä selonottovelvollisuutta avustusten saajien suhteesta säätiöön. Mikäli säätiö kuitenkin päättää jakaa tavanomaisista stipendeistä poikkeavan apurahan, jota ei anneta vastaavin edellytyksin kaikille säätiön toiminnan kohderyhmään kuuluville, apurahansaajan suhde säätiöön on selvitettävä. Niin tavanomaiset kuin tavanomaisesta poikkeavatkin lähipiiritoimet on raportoitava toimintakertomuksessa siltä osin kuin ne ovat tiedossa. Toimintakertomuksesta on käytävä ilmi, mikäli joidenkin taloudellisten toimien lähipiirisuhteet on jätetty selvittämättä.

Säätiö kirjaa lähipiiriohjeeseensa yleiskuvauksen niistä periaatteista, joita se noudattaa mahdollisissa lähipiiritoimissa.

Esimerkki 5. Palveluja tuottavassa toiminnallisessa säätiössä määritellään ennalta, millä ehdoin hallitukseen kuuluvat tai muut lähipiiriläiset voivat käyttää säätiön palveluja. Mikäli lähipiiriläiset maksavat suoritteista yhdenmukaisella tavalla muiden asiakkaiden kanssa, ei erillistä seurantaprosessia tarvita. Mikäli lähipiiriläiset saavat palveluista alennuksen tai muun edun, käsitellään asia lähipiiriohjeessa ja kuvataan myös toimintakertomuksessa.

Kaikissa tapauksissa säätiön johto huolehtii siitä, että avustuspäätöksiä tehtäessä on käytettävissä tiedot ainakin säätiön (mahdollisista) konserniyhtiöistä ja niiden johtoon kuuluvista henkilöistä sekä tiedot säätiön perustajasta ja säätiössä määräysvaltaa käyttävistä tahoista.

Huolellisuusveloitteen täyttymisen osoittamiseksi on tärkeää, että säätiön lähipiiritoimiin liittyvät menettelytavat – kuten lähipiiritoimien tunnistaminen, päätöksenteko sekä raportointi – ovat asianmukaisia ja dokumentoituja.

LÄHIPIIRITOIMIEN SEURANTA JA RAPORTOINTI

Lähipiiritoimien asianmukainen seuranta ja raportointi edellyttävät, että

- säätiön päätöksentekoon vaikuttava lähipiiri sekä säännöllisesti toistuvat lähipiiritoimet on tunnistettu ja lähipiiritoimien tekemisestä kerätään kullekin säätiölle sopivalla tavalla tietoja (tunnistaminen).
- eri lähipiiritoimien osalta on riittävät menetelmät lähipiiritoimien tavanomaisuuden osoittamiseksi (tavanomaisuuden todentaminen).
- suppean lähipiirin kanssa tehdyt toimet kerätään ja tehdyistä toimista raportoidaan avoimesti toimintakertomuksessa (raportointi).

TUNNISTAMINEN

Lähipiiritoimia ei voi tunnistaa, jos säätiössä ei ole tunnistettu lähipiiriä. Jokaisessa säätiössä tulee tiedostaa, ketkä voivat kuulua säätiön lähipiiriin, ja tämän pohjalta tehdään arvio siitä, missä määrin lähipiiriin kuuluvia on mahdollista tunnistaa. Jokainen säätiö pystyy tunnistamaan ainakin säätiön ja sen tytäryhteisöjen ja -säätiöiden johtoon kuuluvat sekä säätiön perustajat. Lisäksi arvioidaan, onko lähipiirirekisterin laadinta tarpeen vai voidaanko lähipiiritapahtumia seurata ilman rekisteriä. Lähipiiritoimien tunnistamisessa voidaan käyttää apuna erilaisia menetelmiä. Jokainen säätiö valitsee omaan toimintaansa parhaiten soveltuvat tunnistamismenetelmät.

Menetelmiä lähipiiritoimien tunnistamiseksi ovat esimerkiksi seuraavat:

- Lähipiiriohjeessa tai sen liitteessä kuvataan säännöllisesti toistuvat lähipiiritoimet.
- Hallituksen (teema)kokouksessa tunnistetaan keskustelemalla säätiössä toistuvat ja tiedossa olevat lähipiiritoimet.
- Lähipiiritoimien tunnistaminen ja kirjaaminen voidaan tehdä toimintakertomuksen laatimisen yhteydessä.
- Tietyn euromäärän ylittävistä taloudellisista toimista selvitetään, kuuluuko toimen osapuoli säätiön lähipiiriin. Selvitys voidaan tehdä esimerkiksi tarkistamalla lähipiirirekisteristä tai käsittelemällä lähipiiri-

suhdetta koskeva kysymys hallituksen kokouksessa.

- Säätiössä ylläpidetään toimittajarekisteriä ja uudesta toimittajasta tehdään aina lähipiirisuhdetta koskeva selvitys.
- Taloudellisen toimen osapuolelta (apurahan saajalta, sopimuskumppanilta tms.) tiedustellaan, onko osapuolen tiedossa, että se kuuluisi säätiön lähipiiriin.
- Johtoon kuuluville asetetaan oma-aloitteinen velvollisuus ilmoittaa tiedossaan olevat lähipiiritoimet säätiölle.

Nämä toimenpiteet sisällytetään soveltuvin osin säätiön olemassa oleviin prosesseihin, kuten apurahojen jakoprosessiin tai ostoprosessiin. Lähipiiritoimien asianmukaiseen tunnistamiseen tarvitaan yleensä useita toimenpiteitä.

Jos lähipiiritoimet tunnistetaan vasta jälkikäteen, esimerkiksi toimintakertomuksen laatimisen yhteydessä, taloudellisten toimien tavanomaisuus varmistetaan muilla menetelmillä, kuten hyvällä ohjeistuksella.

TAVANOMAISUUDEN TOTEAMINEN

Lähipiirin kanssa tehtävän taloudellisen toimen tulee edistää säätiön tarkoitusta ja etua sekä olla tavanomainen säätiön toimintaan ja tarkoituksen toteuttamiseen nähden. Toimen tavanomaisuusvaatimus koskee kaikkia laajan lähipiirin kanssa tehtäviä taloudellisia toimia, jollei poikkeamiselle ole säätiön tarkoituksesta ja toiminnasta johtuvaa perustetta. Tavanomaisuuden ohjeistamisen ja todentamisen keinot voivat vaihdella eri toimissa:

- Apurahan tavanomaisuus voidaan todentaa esimerkiksi siten, että lähipiiriin kuuluvalla annettava apuraha vastaa määrältään ja ehdoiltaan muita samankaltaisia apurahoja.
- Hankinnan tavanomaisuus todennetaan esimerkiksi kilpailuttamalla, pyytämällä hankinnalle vertaileva tuntihinta, suoritehintaa tai asiantuntijan arvio, tekemällä hankinta yleisesti vakioituja hinnoitteluperusteita käyttävältä toimittajalta (esimerkiksi kauppaketju) tai tekemällä hankinta yleisesti käytössä olevalla listahinnalla.

- Vuokrasopimuksen tavanomaisuuden todentamiseen riittää, että vuokran määrä ja vuokrasopimuksen ehdot ovat samoilla edellytyksillä samat riippumatta siitä, kuuluuko kyseisen asunnon vuokralainen lähipiiriin vai ei.
- Konsulttitoimeksiannossa käytettävän hinnan tavanomaisuus voidaan todentaa esimerkiksi siten, että toimeksianto kilpailutetaan vapailla markkinoilla ja lähipiiriin kuuluvalta ostettavassa toimeksiannossa käytetään enintään tasavertaisen toimittajan hinnoitteluperusteita.
- Myytäessä säätiön omaisuutta toimen markkinaehtoisuus voidaan selvittää esimerkiksi antamalla myyntitoimeksianto ulkopuoliselle asiantuntijalle, hankkimalla ulkopuolisen asiantuntijan arvio tai tarjoamalla omaisuus myytäväksi julkisesti tai usealla suljetulla tarjouspyynnöllä.

Säätiö tekee hankinnat ottaen huomioon säätiön tarpeet ja edun. Hinta on vain yksi kriteeri.

Jos lähipiirin kanssa tehtävä toimi poikkeaa tavanomaisesta, poikkeamiselle on oltava säätiön tarkoitusta ja etua palvelevat perusteet. Nämä poikkeamisen perusteet kirjataan hallituksen pöytäkirjaan tai taloudellista toimea koskeviin asiakirjoihin.

RAPORTOINTI

Suppean lähipiirin kanssa tehtävät taloudelliset toimet on raportoitava toimintakertomuksessa. Mikäli säätiössä tehdään vähäistä suurempi määrä taloudellisia toimia tai mikäli ne ovat usean henkilön vastuulla, säätiössä on suunniteltava, miten suppean lähipiirin kanssa tehdyt taloudelliset toimet tulevat toimintakertomusta laativan henkilön tietoon. Säätiön johto huolehtii siitä, että lä-

hipiiritoimien tunnistamiseen on käytettävissä riittävät keinot suhteessa säätiön kokoon ja toiminnan luonteeseen.

Lähipiiritoimia voidaan tunnistaa ja raportoida esimerkiksi seuraavilla keinoilla:

- Hallituksen kokouksessa käsitellään jokainen taloudellinen toimenpide ja kirjataan pöytäkirjaan, onko tiedossa, että toimen osapuoli olisi lähipiiriin kuuluva taho.
- Säätiön johtoon kuuluvat tarkistavat määrätyn väliajoin, onko apurahojen saajien joukossa tiedossa olevia lähipiiriin kuuluvia tahoja.
- Säätiön johtoon kuuluvilla on automaattinen ilmoitusvelvollisuus, jos heidän tietoonsa tulee suppeaan lähipiiriin kuuluvan ja säätiön välinen lähipiiritoimi.
- Ennen toimintakertomuksen laatimista säätiön johdolta tiedustellaan, onko kenenkään tiedossa lähipiiritoimia.
- Kun henkilö aloittaa tai päättää toimen säätiön johdossa, häneltä tiedustellaan erikseen, onko hänen tiedossaan lähipiiritoimia.

Toimintakertomuksessa on ilmoitettava lähipiiritoimista

- lähipiirisuhteen luonne
- kuvaus toimesta tai taloudellisesta edusta
- toimen tai taloudellisen edun raha-arvo.

Jos lähipiiritoimessa on kysymys rahalainasta, vastuusta tai vastuusitoumuksesta, edellä mainittujen tietojen lisäksi ilmoitetaan niiden pääasialliset ehdot sekä lainojen, vastuiden ja vastuusitoumuksien yhteydet säätiön tarkoituksen toteuttamiseen, toimintamuotoihin ja varainhoitoon.

”Ei ole olemassa vain yhtä oikeaa tapaa huolehtia lähipiiritoimien tunnistamisesta.”

TILINTARKASTAJAN ROOLI JA VELVOITTEET

Tilintarkastuksen kohteena on säätiön kirjanpito, tilinpäätös ja hallinto. Tarkastuksen tavoitteena on antaa lausunto siitä, antaako tilinpäätös oikean ja riittävän kuvan säätiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Oikean ja riittävän kuvan muodostumiseen liittyy tilintarkastukselle ominainen olennaisuuden käsite – tilintarkastuksella ei haeta absoluuttista varmuutta vaan sitä, että tilinpäätöksestä olennaisilta osin saa oikean ja riittävän kuvan.

Toimintakertomus, jossa lähipiiritapahtumat tulee ilmoittaa, ei uuden tilintarkastuslain mukaan ole enää tilintarkastuksen kohteena*. Tilintarkastajan on kuitenkin lausuttava kertomuksessaan siitä, onko toimintakertomus laadittu siihen sovellettavien säännösten mukaisesti ja ovatko sen tiedot yhdenmukaisia tilinpäätöksen kanssa. Säätiölaki edellyttää lisäksi tilintarkastajan lausuvan kertomuksessaan, onko säätiön tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa annettu säätiön toiminnasta tilikaudella tiedot, jotka ovat olennaisia säätiön tarkoitusta ja toimintamuotoja koskevien sääntömääräysten noudattamisen arvioimiseksi.

Tilintarkastuslaki tai säätiölaki eivät sisällä erityisiä määräyksiä siitä, miten toimintakertomuksessa ilmoitetut lähipiiritapahtumat tulisi tarkastaa eikä niiden osalta edellytetä lausuntoa tilintarkastajan kertomukseen. Tilintarkastajan pitää ainakin todeta tilintarkastuslain mukaisesti, onko toimintakertomuksessa annettu kirjanpitolainsäädännön ja säätiölain mukaiset tiedot,

* Kirjanpitoasetus velvoittaa esittämään tilinpäätöksen liitetietona tietoja tietyistä kirjanpitovelvollisen ja tämän lähipiiriin kuuluvien välisistä liiketoimista. Pien- ja mikroyritysasetus taas edellyttää tietoja liiketoimista intressitahojen kanssa. Kirjanpitolautakunnan mukaan säätiön ei tältä osin kuitenkaan ole tarpeen toistaa jo toimintakertomuksessa annettuja tietoja liitetiedoissa. Tällöin tilintarkastajan tulisi tarkastaa lähipiiritapahtumat vastaavalla tavalla kuin jos ne olisi annettu liitetiedoissa.

mukaan lukien tiedot lähipiiritapahtumista. Lähipiiritapahtumista annettujen tietojen oikeellisuuden ja täydellisyyden tarkastamisen laajuus riippuu tilintarkastajan tapauskohtaisesta riskiarviosta. Mitä olennaisempia lähipiiritapahtumat ovat tai voisivat olla säätiön toiminnan kannalta, sitä enemmän niitä on tilintarkastettava.

Tilintarkastuksen kohteena on myös ns. hallinnon tarkastus, jolla viitataan lakien ja sääntöjen noudattamiseen. Säätiön tilintarkastaja ottaa hallinnon tarkastusta suunnitellessaan huomioon myös säätiölain säätiön hallinnolle asettamat vaatimukset, joihin kuuluu lähipiirisäännösten noudattaminen. Lähipiiristä annettujen toimintakertomustietojen ja toimielinten palkkioiden tavanomaisuuden lisäksi tilintarkastajan on tarkastettava myös lähipiiritietojen antamiskiellon noudattamista ja sitä, että johdon palkkiot ovat lain, sääntöjen ja säätiön toimielinten päätösten mukaisia.

Tilintarkastajan on lisättävä kertomukseensa huomautus, mikäli hän havaitsee säätiön toimielimen jäsenen tai muun vastuuvollisen syyllistyneen sellaiseen tekoon tai laiminlyöntiin, josta voi seurata vahingonkorvausvelvollisuus säätiötä kohtaan. Huomautus on annettava myös silloin, kun tilintarkastaja havaitsee vastuuvollisen rikkoneen säätiötä koskevaa lakia tai säätiön sääntöjä. Raportointikynnystä voidaan pitää melko korkeana.

Käytännössä hallinnon tarkastus suoritetaan yleensä tutustumalla toimielinten pöytäkirjoihin ja toimintakertomukseen sekä keskustelemalla säätiöjohdon kanssa. Tarkastuksessa arvioidaan lisäksi muiden tilintarkastustoimenpiteiden yhteydessä ilmi tulleiden asioiden perusteella säätiön toiminnan lainmukaisuutta ja sääntöjen noudattamista.

Suomessa kansainväliset tilintarkastusstandardit (ISA) ovat yksi hyvän tilintarkastustavan lähde. Kansainvälisessä tilintarkastusstandardissa *ISA 550 Lähipiiri* käsitellään lähipiirisuhteita ja -liiketoimia koskevia tilintarkastajan velvollisuuksia tilintarkastuksessa.

Tilintarkastajan on tunnettava säätiö ja tunnistettava kyseisessä säätiössä piilevät riskit

Säätiön lähipiiriin liittyvässä tarkastuksessa tilintarkastajan tavoitteena on muodostaa riittävä käsitys säätiön lähipiirisuhteista ja -liiketoimista pystyäkseen tunnistamaan ja arvioimaan näihin liittyvän olennaisen virheelisyyden riskin. Lisäksi tilintarkastajan tavoitteena on hankkia riittävä määrä näyttöä siitä, onko lähipiirisuhteet ja -liiketoimet tunnistettu ja käsitelty asianmukaisesti kirjanpidossa ja onko niistä esitetty tilinpäätöksessä asianmukaiset tiedot.

Näin ollen tilintarkastus on aina räätälöitävä tarkastuksen kohteen mukaisen riskiarvion perusteella. Voidakseen tehdä asianmukaisen riskiarvion tilintarkastajan on tunnettava tarkastettava säätiö. Lähipiiritapahtumien osalta tämä tarkoittaa arviota lähipiiritapahtumien todennäköisyydestä, havaittavuudesta ja olennaisuudesta sekä säätiön prosessista, jolla lähipiiritapahtumat tunnistetaan, hyväksytään ja raportoidaan. Tarkastustoimenpiteitä suunnitellessaan tilintarkastaja tutustuu myös säätiöjohtoon riskiarvion lähipiiritapahtumien todennäköisyydestä sekä havaittavuudesta.

Jotta tilintarkastaja voisi tarkastaa lähipiiritapahtumia, hänen on tunnistettava ainakin säätiön perustajat, säätiön ja (mahdollisen) konsernin johto sekä säätiön johtamiseen osallistuvat henkilöt ja dokumentoitava tunnistamansa lähipiiri osaksi tilintarkastusaineistoa. Mikäli tilintarkastuksen tekoon osallistuu useita henki-

löitä, lähipiiriä koskevat tiedot jaetaan kaikille tarkastajille esimerkiksi sisäisissä keskusteluissa. Tilintarkastajan tulee olla riittävässä määrin tietoinen säätiön lähipiiristä pystyäkseen tunnistamaan mahdollisia raportoimattomia lähipiiritapahtumia muiden tilintarkastustoimenpiteiden yhteydessä (esimerkiksi ostolaskujen tarkastus ja pöytäkirjojen lukeminen).

Mikäli tilintarkastaja arvioi, että lähipiiritapahtumien todennäköisyys on pieni tai ne ovat helposti tunnistettavissa, voivat tilintarkastajan toimenpiteet keskittyä raportoitujen lähipiiritapahtumien oikeellisuuden varmentamiseen riittävällä otoksella.

Mikäli säätiöjohto arvioi, että lähipiiritapahtumien mahdollisuus on suuri, säätiö kehittää sisäisen prosessin ja kontrollit, joilla lähipiiritapahtumat tunnistetaan, hyväksytään ja raportoidaan. Tällöin myös tilintarkastaja testaa tätä prosessia ja todentaa, että sen avulla pystytään havaitsemaan lähipiiritapahtumat ja käsittelemään ne asianmukaisesti. Prosessien ja kontrollien tehtävänä on ennaltaehkäistä virheitä, joten niitä tarkastamalla tilintarkastaja saa laajempaa varmuutta lähipiiritapahtumista kuin yksittäisiä tapahtumia tarkastamalla. Lisäksi tilintarkastaja voi kokemukseensa perustuen suositella parannuksia prosessiin jo tilikauden aikana ja edistää näin säätiön raportoinnin oikeellisuutta.

*”Säätiö ei ole väline
edistää lähipiiriin kuuluvien taloudellisia etuja.”*

Esimerkki 1: Useiden säätiöiden toiminta on sellaista, että niillä on vain rajallinen määrä liiketapahtumia. Esimerkkinä voisi olla apurahoja jakava säätiö, jonka toiminnan kulut koostuvat pääosin asiamiehen palkasta ja säätiön perustajan omistaman toimitilan vuokrasta. Edellä mainittujen lähipiiritapahtumien havaitsemiseen ei liity erityistä riskiä ja niiden seuranta on suoraviivaista. Tällöin säätiöjohto voi lähipiiritapahtumien seurannassa ja tilintarkastaja näiden tarkastamisessa keskittyä apurahojen jakoprosessiin.

Esimerkki 2: Palvelutoimintaa harjoittavalla säätiöllä voi olla merkittävä määrä toimittajia, joilta säännöllisesti ostetaan palveluja ja tavaroita. Myös säätiön asiakkaat, esimerkiksi palveluja ostava julkinen taho, voivat kuulua lähipiiriin. Tällöin säätiö muodostaa seurantamekanismin, jolla tunnistetaan lähipiiriin kuuluvat toimittajat ja asiakkaat sekä tapahtumat näiden kanssa. Toimittaja voidaan esimerkiksi merkitä lähipiiriin kuuluvaksi säätiön toimittajarekisterissä, jolloin tapahtumia voidaan seurata ostoreskontrasta. Tilintarkastaja suorittaa tällöin tehtävänsä pääosin tarkastamalla säätiön prosessia, jolla lähipiiriin kuuluvat tahot ja tapahtumat lähipiiriin kanssa tunnistetaan.

Tilintarkastajan kannalta ongelmallisin tilanne syntyy toimeksiannoissa, joissa tilintarkastaja arvioi lähipiiritapahtumien olevan todennäköisiä, mutta toteaa toisaalta, että säätiön sisäinen prosessi tapahtumien havaitsemiseksi ei ole riittävä. Tässä tapauksessa tilintarkastajan tulee tunnistaa ainakin säätiön perustajat, säätiön ja (mahdollisen) konsernin johto sekä säätiön johtamiseen osallistuvat, jotka tilintarkastaja selvittää osana muita tilintarkastustoimenpiteitä.

Tilintarkastajan velvollisuuksiin ei kuitenkaan kuulu laajojen kirjanpitoaineistojen tarkastaminen vain lähipiiritapahtumien tunnistamiseksi. Sen sijaan tilintarkastaja raportoi havainnoistaan säätiön hallitukselle, joka ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin huolellisuusvelvoitteensa täyttämiseksi. Lisäksi tilintarkastajan tulee harkita, onko tilintarkastajan tarpeen mukauttaa tilintarkastuskertomuksessa antamaansa lausuntoa lähipiiriin liittyvien tarkastushavaintojensa johdosta.

Lähipiirisäännösten noudattamisessa ja sen tarkastamisessa tärkeää on, että säätiön johto antaa tilintarkastajalle kaiken olennaisen tiedon lähipiiritapahtumista.

”Johdon ja tilintarkastajan jatkuva kommunikatio johtaa parhaimpaan raportoinnin tasoon.”

LÄHIPIIRITAPAHTUMIA KOSKEVA RISKIARVIO

Säätiön hallitus muodostaa riittävät prosessit ja kontrollit lähipiiritapahtumien seurantaan. Riittävä taso perustuu aina tapauskohtaiseen riskiarvioon eli siihen, kuinka todennäköisiä, olennaisia ja havaittavissa olevia lähipiiritapahtumat ovat. Lisäksi riskiarvio tarkastelee, ovatko säätiölain vastaiset lähipiiritapahtumat mahdollisia säätiössä vai kohdistuuko riski vain sallittujen lähipiiritapahtumien rekisteröimiseen ja raportointiin.

Esimerkki 1: Apurahoja jakava säätiö arvioi, että apurahoja voi tulla jaetuksi myös lähipiiriin kuuluville. Kaikki apurahat kuitenkin haetaan ja myönnetään avoimessa ja kaikille hakijoille yhtäläisessä prosessissa. Tällöin lähipiiririski kohdistuu lähinnä raportointiin eikä niinkään lähipiirikiellon rikkomiseen.

Riskiarvio voi sisältää esimerkiksi seuraavia osa-alueita:

- Lähipiirin laajuus ja sen arvioiminen, onko lähipiiri-rekisterin laadinta tarpeen vai voidaanko lähipiiritapahtumia seurata ilman rekisteriä.
- Onko säätiön toiminnassa mahdollista, että lähipiiriä suosittaisiin lainvastaisesti ja mikäli tämä on mahdollista, minkälaiset prosessit muodostetaan lainvastaisten lähipiiritapahtumien estämiseksi?
- Onko säätiöllä tavanomaisia ja toistuvia lähipiiritapahtumia, kuten perustajalle maksettavat tilavuokrat, hallintopalveluveloitukset tai palkat ja palkkiot, ja miten nämä saadaan tehokkaasti raportoitua toi-

mintakertomuksessa? Ovatko nämä lähipiiritapahtumat markkinaehtoisia vai onko niiden osalta tarpeen muodostaa erillinen hyväksyntäprosessi?

- Mihin toiminnan osa-alueisiin kohdistuu riski tavanomaisesta poikkeavista, kertaluonteisista lähipiiritapahtumista (esim. apurahat, palvelusopimukset, muut kulut) ja miten nämä havaitaan?

Riskiarvio voidaan dokumentoida esimerkiksi osana lähipiiriohjetta tai hallituksen kokouspöytäkirjassa.

Riskiarvion perusteella säätiöjohto määrittelee riittävät prosessit lähipiiritapahtumien hallinnointiin. Yksinkertaisimmillaan johto voi todeta säätiön lähipiirin olevan suppea ja riskin lähipiiritapahtumista kohdistuvan yksittäiseen osa-alueeseen, johon kohdennetaan kontrolleja.

Esimerkki 2: Apurahasäätiö voi todeta, että riittävä kontrolli – säätiön toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen – on myönnettyjen apurahojen hyväksyminen hallituksen kokouksessa, jolloin hallituksen jäsenet voivat kontrolloida, ovatko apurahojen hakijat hakijoiden lähipiiriin kuuluvia.

Esimerkki 3: Laajaa operatiivista toimintaa harjoittava laitossäätiö voi todeta, että lähipiirikontrollit on ulotettava säätiön ostotoimintoon ja toimittajarekisteriin.

KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA SÄÄTIÖN LÄHIPIIRITOIMISTA

1. KYSYMYYS

Jos julkisyhteisö (esim. valtio) perustaa säätiön, kuka perustajana olevasta julkisyhteisöstä kuuluu säätiön lähipiiriin?

VASTAUS: Säätiön perustaja kuuluu aina säätiön lähipiiriin. Säätiön lähipiiriin kuuluvat pääsääntöisesti myös säätiön perustajan tytäryhteisöt ja -säätiöt sekä edellä mainittujen ja perustajan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet ja varajäsenet, toimitusjohtajat, näiden sijaiset, vastuunalaiset yhtiömiehet ja tilintarkastajat, näiden perheenjäsenet ja muut lähisukulaiset sekä mainittujen henkilöiden yksin tai yhteisessä määräysvallassa olevat yhteisöt ja säätiöt.

Lähipiiriin kuuluvalla tytäryhteisöllä ja -säätiöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettua tytäryritystä. Tytäryhteisöt ja -säätiöt eivät kuulu säätiön lähipiiriin, jos säätiön perustajan konserni ei määräydy kirjanpitolain 1 luvun 5 ja 6 §:n perusteella. Tällainen taho on esimerkiksi valtio, johon ei sovelleta kirjanpitolakia. Valtion omistuksessa ja määräysvallassa olevat yhtiöt eivät siten kuulu säätiön lähipiiriin sillä perusteella, että valtio on ollut säätiön perustaja. Jossakin määrin tulkinnanvaraista on se, kuuluvatko valtioneuvoston jäsenet (ministerit), näiden perheenjäsenet ja muut lähisukulaiset sekä näiden määräysvallassa olevat yhteisöt ja säätiöt säätiön lähipiiriin, jos säätiön perustajana on ollut valtio.

Pelkkä virka-asema julkisyhteisössä tai sen konsernissa ei tee henkilöstä säätiön lähipiiriin kuuluvaa.

2. KYSYMYYS

Miten säätiön lähipiiriin kuuluville, kuten hallituksen jäsenille, annetut vapaaliput säätiön tapahtumiin (esimerkiksi taidenäyttely, musiikki- tai teatteriesitys) raportoidaan toimintakertomuksessa?

VASTAUS: Perehtyminen säätiön toimintaan kuuluu säätiön hallituksen huolelliseen tehtävän hoitamiseen. Silloin kun siihen liittyy vapaalippuja säätiön järjestämiin tapahtumiin, kysymys on säätiölain mukaisesta raportoitavasta lähipiiritoimesta. Kun etuuden arvo ja sen käyttö eivät ole yksilöitävissä, riittää, että toimintakertomuksesta ilmenee, mistä eduista on kysymys, keillä lähipiiriin kuuluvilla on niihin oikeus ja mitkä ovat etujen antamista koskevat periaatteet (esimerkiksi, että edut ovat samat kuin henkilöstöllä).

3. KYSYMYYS

Voidaanko säätiön hallituksen jäsenille ja työntekijöille antaa joululahjoja ja merkkipäivälahjoja?

VASTAUS: Sekä säätiön työntekijöiden että johtoon kuuluvien henkilöiden tavanomainen ja vähäarvoinen muistaminen merkkipäivänä (kukkakimput tai vastaavat) kuuluu säätiötoimintaan, eikä siinä yhteydessä tarvitse miettiä lähipiirikysymyksiä tai -raportointia. Pelkän työntekijäaseman perusteella henkilö ei kuulu säätiön lähipiiriin. Säätiön hallituksen jäsenten ja muiden lähipiiriin kuuluvien osalta edellä mainituista tavanomaisista ja vähäarvoisista muistamisista aiheutuvat kulut voidaan rinnastaa vastaavanlaisiin kuluihin kuin hallituksen kokouskulut.

4. KYSYMYKSI

Onko perustajana ollut yhtiö enää lähipiiriä, kun

- a) yhtiön koko osakekannan on ostanut toinen yhtiö?
- b) yhtiö on sulautunut toiseen yhtiöön?

VASTAUS:

- a) Perustajana olleen yhtiön omistusrakenteen muutoksilla ei ole vaikutusta siihen, kuuluuko se edelleen säätiön lähipiiriin. Säätiön perustajana ollut yhtiö on edelleen olemassa, joten se kuuluu säätiön lähipiiriin.
- b) Perustajana ollut yhtiö on sulautunut toiseen yhtiöön. Tällöin perustajana ollut yhtiö on purkautunut eikä säätiön lähipiiriin kuuluvaa perustajaa enää ole. Sulautumisessa vastaanottavana ollut yhtiö ei ole säätiön lähipiiriä.

5. KYSYMYKSI

Miten lähipiirisääntely tulee ottaa huomioon, kun säätiön hallituksen jäsenet toimivat myös säätiöltä apurahoja saavissa tutkimusryhmissä tai ryhmien johtajina?

VASTAUS: Tutkimusryhmä ei ole oikeushenkilö, eikä sellaisenaan voi kuulua säätiön lähipiiriin, vaikka sen johtajana tai jäsenenä olisi säätiön hallituksen jäsen. Lähipiirisääntelyssä on merkitsevää, kenen käytettäväksi apuraha myönnetään. Sinänsä apurahan myöntäminen lähipiiriin kuuluvalla tutkijalla tai sellaisella tutkimusryhmällä, jossa lähipiiriin kuuluva työskentelee, on säätiölain mukaista, kun se edistää säätiön tarkoituksen toteuttamista ja tapahtuu samoilla ehdoilla ja menettelyllä kuin lähipiirin ulkopuolisille tutkijoille.

Lähipiiriraportoinnissa on oltava mukana lähipiiriin kuuluvalla tutkijalla myönnetty apurahat. Näin myös siinä tapauksessa, että apuraha maksetaan esimerkiksi yliopiston tilille, josta se käytetään säätiön lähipiiriin kuuluvan tutkijan palkkaukseen. Mikäli apuraha myönnetään yliopistolle tai tutkimusryhmälle, jossa säätiön hallituksen jäsen tai jäseniä on tutkijoina, mutta apuraha ei osaksikaan mene lähipiiriin kuuluvalla tutkijalle henkilökohtaisesti, ei kyseessä ole raportoitava lähipiiritoimi. Mikäli tämä yliopisto on säätiön perustaja (tai yksi niistä), on tällaiselle yliopistolle myönnetty apuraha raportoitava lähipiiritoimena toimintakertomuksessa perustaja-aseman perusteella.

Lähipiirikysymyksen lisäksi säätiössä on arvioitava mahdollinen esteellisyys asian käsittelyssä.

6. KYSYMYKSI

Miten säätiön hallituksen jäsenen elinikäinen kiinteistön käyttö- ja hallintaoikeus huomioidaan toimintakertomuksessa lähipiiritoimena?

VASTAUS: Pääsääntöjen mukaan lähipiiritoimista ilmoitetaan lähipiirisuhteen luonne, kuvaus toimesta tai taloudellisesta edusta sekä toimen tai taloudellisen edun raha-arvo. Tällainen pitkäaikainen useammalle tilikaudelle kohdistuva lähipiirietu on ilmoitettava toimintakertomuksessa vuosittain. Mikäli edun raha-arvo ei ole luotettavasti määriteltävissä, riittävänä voidaan pitää, että säätiön toimintakertomuksessa mainitaan tämä lähipiiritoimena ilman ilmoitettua raha-arvoa.

7. KYSYMYS

Säätiön hallituksen jäsenten lapset asuvat säätiön vuokraamissa asunnoissa. Tämä tapahtuu samoilla ehdoilla kuin kaikille muille – pitääkö tästä silti ilmoittaa lähipiiritoimena säätiön toimintakertomuksessa?

VASTAUS: Kyllä pitää (säätiölain vaatima tieto). Raportointivelvollisuus ei ole riippuvainen siitä, onko lähipiiritoimi säätiölain mukaan sallittu vai kielletty.

8. KYSYMYS

Säätiöllä on 500 000 euron suuruinen lainaaminen 100 % omistamaltaan tytäryhtiöltä. Miten tämä raportoidaan toimintakertomuksessa?

VASTAUS: Tytäryhtiölle annettu laina on ilmoitettava lähipiiritoimena. Tämän voi yhdistää säätiölaissa säädetyn lähipiirin mukaan jaoteltuihin kokonaan tai osittain vastikkeettomiin etuihin tai muihin taloudellisiin toimiin. Tällöin on myös ilmoitettava lähipiirisuhteen luonne, kuvaus toimesta tai taloudellisesta edusta sekä toimen tai taloudellisen edun raha-arvo.

Jos rahalainojen yhteismäärä ylittää 20 000 euroa tai 5 % säätiön taseen omasta pääomasta, säätiölain mukaan toimintakertomuksessa on oltava ”erillisraportointi” lainasta. Tässä ”erillisraportoinnissa” on ilmoitettava, miten lainat liittyvät säätiön tarkoituksen toteuttamiseen, toimintamuotoihin ja varainhoitoon.

Ilman ”erillisraportointivelvollisuutta” on huomattava, että esimerkiksi hallitusten jäsenten mahdolliset lainat raportoidaan normaalisti lähipiiritoimena. Tällöin on kiinnitettävä huomiota toimen kuvaukseen. Säätiövalvoja suosittelee, että säätiö samalla kertoo, miten hallituksen jäsenelle annettu laina edistää säätiön tarkoitusta.

9. KYSYMYS

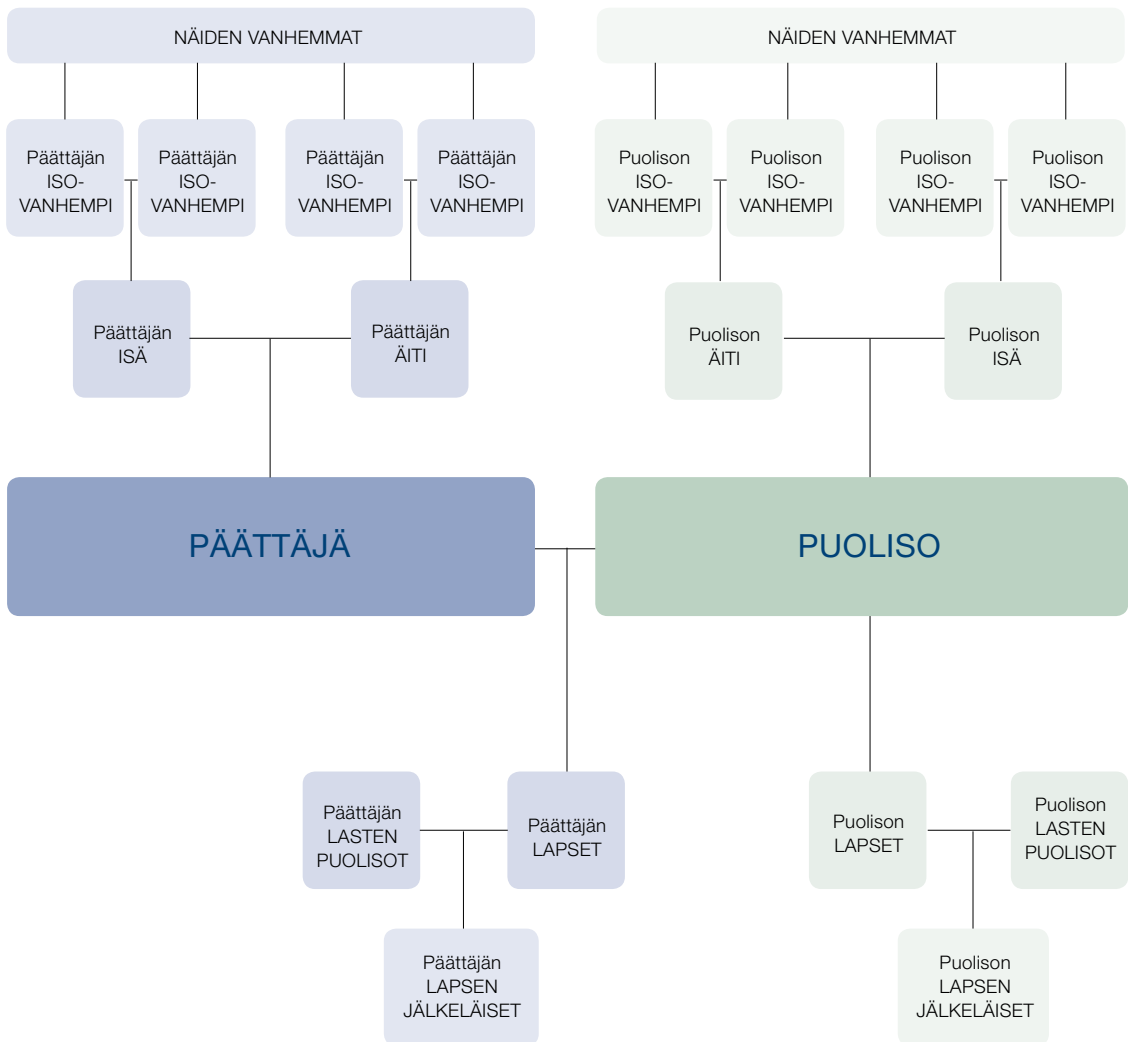
Säätiössämme ei ole ollut lähipiiritoimia. Eikö meidän siis tarvitse raportoida aiheesta mitään?

VASTAUS: Säätiö- tai kirjanpitolainsäädäntö eivät velvoita raportoimaan toimintakertomuksessa sitä, ettei lähipiiritoimia ole ollut.

Kannattaa kuitenkin vielä tarkistaa, että säätiössä ei varmasti ole raportoitavia lähipiiritoimia. Lähipiiritoimia ovat kaikki tapahtumat, joissa raha ja/tai hyödyke ja/tai taloudellinen etu liikkuvat säätiön ja sen lähipiiriin kuuluvan välillä. Lisäksi lähipiiri on säätiölaissa määritelty erittäin laajaksi. Säätiön lähipiiriin kuuluvat muun muassa säätiön johto ja johtavassa asemassa olevat työntekijät. Heille maksetut palkat ja palkkiot ovat lähipiiritoimia. Tilanne, että säätiössä ei ole lainkaan lähipiiritoimia, onkin harvinainen.

Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) tehtävään säätiövalvojana kuuluu säätiön lähipiiritoimien ja niiden lainmukaisen raportoinnin valvonta. Mikäli toimintakertomuksessa ei oteta lainkaan kantaa lähipiiritoimiin, PRH ei voi tietää, onko säätiössä selvitetty mahdolliset lähipiiritoimet. Tällöin säätiölle lähetetään erillinen tiedustelu. PRH suosittelee säätiön lähipiiritoimissaan noudattamien periaatteiden ilmoittamista toimintakertomuksessa ja, jos toimia ei ole ollut, kertomaan myös tämän.

SUPPEAN LÄHIPIIRIN HENKILÖIDEN SUKUPUU

PÄÄTTÄJÄ =

- Säätiön perustajana oleva ihminen sekä ihminen, joka käyttää määräysvaltaa Säätiössä
- Säätiön perustajana olevien yhteisöjen ja säätiöiden sekä näiden tytäryhteisöjen ja -säätiöiden ja Säätiössä määräysvaltaa käyttävän yhteisön tai säätiön ja tämän tytäryhteisöjen ja -säätiöiden sekä Säätiön ja tämän tytäryhteisöjen ja -säätiöiden
 - hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet ja varajäsenet
 - toimitusjohtajat ja näiden sijaiset
 - vastuunalaiset yhtiömiehet ja tilintarkastajat sekä
- Säätiön asiamies ja muut henkilöt, jotka osallistuvat Säätiön johtamiseen.

MÄÄRÄYSVALTAYHTEISÖ =

kirjanpitolain mukainen yhteisö tai säätiö, jossa lähipiiriläinen yksin tai yhdessä muun lähipiiriläisen kanssa voi käyttää määräysvaltaa.

SUPPEAN LÄHIPIIRIN ORGANISAATIOTASON SUKUPUU

JULKAISIJA

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta – Delegationen för stiftelser och fonder, Helsinki 2018

TYÖRYHMÄ

Tilintarkastusvalvonnan johtaja Riikka Harjula, Patentti- ja rekisterihallitus

Asianajaja Oili Kela, Asianajotoimisto Oili Kela

Lakimies Martin Löfman, Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta

Valvonta- ja lakipäällikkö Terhi Majjala, Patentti- ja rekisterihallitus

Koulutustoimikunnan pj. & partner, Samuli Perälä, Suomen Tilintarkastajat & PwC

Toimitusjohtaja Liisa Suvikumpu, Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta

Vt. toimitusjohtaja Päivi Tikka, Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta

GRAAFINEN SUUNNITTELU

Anne Kaikkonen / timangi.fi

PAINOPAIKKA

Pekan Offset Oy, Helsinki 2018

www.saatiopalvelu.fi